

Vanda Jarošová: „Pojem transcendence a Jeana Wahla a Emmanuela Lévinase“

Bakalářská práce FHS UK

posudek oponenta

zpracoval: doc.PhDr. Zdeněk Pinc

říjen 2006

Bakalářská práce Vandy Jarošové vhodným, v jistém smyslu příkladným způsobem vychází, z překladu, který studentka zpracovala v průběhu bakalářského studia. Pro účely bakalářské práce by snad postačovalo i to, kdyby autorka vyložila Wahlovo pojetí a porovnála je s pojetím Wahlovi blízkého myslitele E.Lévinase. Autorka pojala svoji práci ambiciózněji, čímž si v několika ohledech poněkud zkomplikovala život. Práce chtě nechtě se tak stává prací z dějin soudobé francouzské filosofie a v tomto ohledu seznam použité literatury budí poněkud rozpaky. Chybí minimálně nejen v Česku dobře známá práce Descombova – její nepoužití by stačilo stručně vysvětlit, šlo-li o záměr, chybí však také knižně vydaná práce Tomáše Tatranského, která se výslovně zabývá problémem transcendence u Lévinase a navíc je přepracovanou verzí dvou kvalifikačních prací, které Tatranský obhájil na UK v nedávné době. V prvním případě šlo o ukončení bakalářského studia, v druhém případě při ukončení magisterského studia filosofie na FF UK. První práce se tématicky shoduje i se záměrem Jarošové a ke cti autorky třeba dodat, že její interpretační práce dobře obstojí v porovnání s Tatranského výkonem. Druhá Tatranského práce se zabývá pozdním Lévinasovým dílem a mohla Jarošové poskytnout cenná interpretační vodítka, neboť pokud jde o toto období Lévinasovy tvorby, těžko lze v tuzemských poměrech hledat vhodnou náhražku. To, že Jarošová Tatranského práci nezná je rozhodně chyba, a to i s uznáním eventuální námitky, že pozdní Lévinas je pro srovnání s Wahlem nepřilíš vhodný. Wahl sice tuto tvorbu již osobně nesledoval, ale Jarošové přesah k interpretacím B.Caspera ukazuje, že energie vynaložená tímto směrem mohla přinést cenné ovoce.

Jarošová si však, obávám se, neudělala rešerši literatury a pracovala pouze s těmi tituly, jež jí přišly do rukou náhodně či na doporučení, nebo vyplynuly z její práce. Tak se také patrně stalo, že se práce rozrostla o kierkegardovský rozměr, i když, aby mi bylo náležitě rozuměno, právě tyto analýzy pokládám za vcelku velmi zdařilé. Ostatně, všude tam, kde autorka vykládá obtížný filosofický text, projevuje pozoruhodnou hloubku a talent k takové práci. Historik soudobé filosofie by však musel oprávněně pochybovat o tvrzení, že Wahl uvedl Kierkegaardovo myšlení do francouzské filosofie, zvláště když autorka uvádí i Šestovovu práci „Kierkegaard a existenciální filosofie“. Ta sice byla česky vydána až v roce 1997, ale její francouzská a ruská verze je již z let třicátých. Vliv Šestovův, ale také zejména vliv A.Koževnikova, alias Alexandra Kojeva, tedy učitelké generace, jak ve vztahu k J.Wahlovi tak i k Lévinasovi, je nesporný a neodiskutovatelný.

Práce Vandy Jarošové je talentovaná a v zásadě zdařilá, trpí však jistou neukázněností, navíc je zřejmé, že v průběhu dlouhého času, kdy vznikala se několikrát měnilo či posouvalo její těžiště. Technicky je práce vcelku dobře zvládnutá, i když zůstalo patrné, že šlo o urputný zápas mezi vedoucím práce a poněkud rozevlátou autorkou. Svědčí o něm nejen zapomenutá poznámka 71 na s. 26: „Srv. Heidegger (dohledat. Mohu z Petříčka?)“. Za samostatnou zmínku stojí i opakující se neobvyklá poznámka: „citace upravena“. Nestopoval jsem autorčino snažení ve všech případech, jen asi v prvních třech, a musím říci, že mne toto nestandardní upozornění potěšilo. Autorka si opakovaně stylisticky upraví vyjádření vykládané autority, aby výkladové sdělení bylo literárně účinné. Dělá to vesměs ku prospěchu věci a bez upozornění, bych si toho patrně ani nevšiml. Díky upozornění je však tento velmi nestandardní postup legitimován, a musím říci, že mně nevádí.

Práce Vandy Jarošové je navzdory vytýkaným chybám zdařilá a vlastně přesahuje svoji aspirací běžný nárok na bakalářskou práci. Zmíněná koncepční a technická nedopatření sice dle mého názoru znemožňují hodnotit práci jako „výbornou“, ale jako „velmi dobrá“ ob stojí, soudím, nepochybně. Můj návrh zní: 35 bodů s možností snížit či zvýšit hodnocení o 2-3 body podle výkonu autorky při obhajobě práce.